

Kúria
végzése

Az ügy száma: Bfv.II.217/2022/6.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Somogyi Gábor, a tanács elnöke
Dr. Boros Tibor, előadó bíró
Dr. Harangozó Attila, bíró
Dr. Demeter Zsuzsanna, bíró
Dr. Metzing Márton, bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2023. január 31.
Az ügy tárgya: csalás büntette és más bűncselekmény
Terhelt: ...
Elsőfok: Pápai Járásbíróság, 12.B.215/2016/92., ítélet, tárgyalás,
2019. január 28.
Másodfok: Veszprémi Törvényszék, 3.Bf.239/2019/8., ítélet, nyilvános
ülés,
2019. június 17., jogerő: 2019. július 16.
Harmadfok: -
Az indítvány előterjesztője: a terhelt
Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a csalás büntette és más bűncselekmény miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Pápai Járásbíróság 12.B.215/2016/92. számú és a Veszprémi Törvényszék, mint másodfokú bíróság 3.Bf.239/2019/8. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye és ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

[1] **I.** A Pápai Járásbíróság a 2019. január 28-án kihirdetett 12.B.215/2016/92. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki csalás büntetésében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (4) bekezdés a) pont], valamint hamis magánokirat felhasználásának vétségében (Btk. 345. §)

ezért őt – halmazati büntetésül – 2 év 6 hónap börtön fokozatú szabadságvesztésre és 3 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy a terhelt legkorábban a szabadságvesztés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra; egyben elrendelte a Dabasi Járásbíróság 6.Bk.TM.142/2013/4. számú végzésével kiszabott 1 év 6 hónap börtönbüntetés végrehajtását. Az elsőfokú bíróság a terheltet az ellene 2 rendbeli csalás büntette [Btk. 373. § (1) bekezdés, (3) bekezdés a) pont], lopás vétsége [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont], valamint folytatólagosan elkövetett csalás büntette [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) pont, (5) bekezdés b) pont] miatt emelt vád alól felmentette.

[2] Az ítélet ellen az ügyész a vádlott terhére részfelmentés miatt, bűnösségének teljeskörű megállapítása végett, egyebekben súlyosításért, míg a vádlott és védője felmentésért jelentett be fellebbezést. A fellebbezések nyomán eljáró Veszprémi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2019. június 17-én kelt 3.Bf. 239/2019/8. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet megváltoztatta, és a vádlottat bűnösnek mondta ki további 1 rendbeli csalás büntetésében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (3) bekezdés a) pont]; a szabadságvesztés tartamát 3 évre felemelte, és mellőzte az 1 rendbeli csalás büntetésére [Btk. 373. § (1) bekezdés, (3) bekezdés a) pont] vonatkozó felmentő rendelkezést. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[3] A másodfokú ítélet – ellene irányuló fellebbezés hiányában – 2019. július 16. napján jogerőre emelkedett.

[4] **II.** A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a terhelt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt, s annak alapjaként a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjára hivatkozott.

[5] A terhelt indítványának indokolásában előadta, hogy az eljáró bíróságok tévesen értékelték cselekvőségét bűncselekménynek, vele szemben nem állapították meg a büntethetőséget kizáró vagy megszüntető ok fennállását, s ezért került sor büntetés kiszabására.

[6] A terhelt előadta, hogy több személy összehangolt cselekvéssorozata eredményezte a vagyoni hátrányt, így ő a bűncselekménynek nem elkövetője, hanem sértettje. A kár megtérítését pedig a bíróság akadályozta meg a közvetítői eljárás lefolytatásának elutasításával, s a cselekmény ezzel vált befejezetté. A csalást csak szándékosan lehet elkövetni, azonban jelen esetben a törvényi tényállásból hiányzik a tévedésbe ejtés vagy tévedésben tartás, illetve a jogtalan haszonszerzés is. A cselekmény egy polgári jogvita, a hibás teljesítést egy nem várt tényező eredményezte, ami „vis maior” helyzetet teremtett. Az eljáró bíróságoknak elengedhetetlen kötelessége lett volna a felek között fennálló szerződések, valamint a felek szerződéses magatartásának vizsgálata, a hibás teljesítésért pedig a mulasztó tartozott volna felelősséggel.

[7] Az általa tanú 1 és tanú 2 részére nyújtott pénzkölcsön arra szolgált, hogy a befektetésszervező költségelőlegét és folyósítási díjelőlegét megfizessék. A hatóságok sosem vizsgálták tanú 3 szerepét, aki minden mozzanatnál közreműködött. A terhelt az ő ígéretére vett részt banki hitel kieszközlésében, az ő szerepének tisztázásával juthatott volna el oda a bíróság, hogy összerakható legyen „kijátszása”, tévedésbe ejtésének folyamata. Neki „köszönhető az adósok tartozásának keletkezése”, ő vette rá arra a befektetésre, „amely végül nem profitot eredményezett, hanem a meghurcolását okozta”.

[8] Sérelmezte a terhelt, hogy az ügyben érintettek tényleges szerepét a hatóságok nem vizsgálták, figyelmen kívül maradt, hogy az eljárásban nyilatkozatot tevő személyek elhallgattak – az önvádra kötelezés tilalma okán is – olyan témákat, amelyek miatt ők kedvezőtlen megítélés alá estek volna. Állította a terhelt, hogy sérültek a tisztességes eljáráshoz, tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jogai.

[9] Mindezek alapján a terhelt arra tett indítványt, hogy a Kúria a Be. 663. § (1) bekezdése alapján a jogerős ítéletet helyezze hatályon kívül, és a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságot utasítsa új eljárás lefolytatására.

[10] A Legfőbb Ügyészség a BF.256/2022/2. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben kizártnak, részben alaptalannak tartotta. Kifejtette, hogy a Be. 650. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárásban a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás nem támadható. A Be. 659. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye. A terhelt a csalás törvényi tényállását a történeti tényállásban rögzítettek szerint megvalósította. Megállapítható, hogy a terhelt a sértetteket a szerződéskötéskor megtévesztette, e tevékenységében a jogtalan haszonszerzési célzat vezette, s a kár bekövetkeztével a cselekmény befejezetté vált.

[11] A Legfőbb Ügyészség kifejtette, hogy a közvetítői eljárás lefolytatása érdekében az eljárás felfüggesztése, illetve annak mellőzése miatt nincs helye felülvizsgálatnak. Tanú 1, tanú 2 és tanú 3 vallomásának mikénti értékelése pedig a felülvizsgálati eljárásban nem vitatható. Az eljáró bíróságok helytállóan minősítették a terhelt magatartását, a bűncselekmények törvényes minősítése mellett pedig a büntetés nem vitatható.

[12] Minderre tekintettel a Legfőbb Ügyészség arra tett indítványt, hogy a Kúria a sérelmezett ítéleteket hatályában tartsa fenn.

[13] **III. A felülvizsgálati indítvány nem alapos.**

[14] 1. A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely a Be. 648. §-a értelmében kizárólag a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen és a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárási okokból vehető igénybe. A felülvizsgálati okok törvényben meghatározott köre nem bővíthető, az ott meghatározottakon kívül más okból felülvizsgálatnak nincs helye.

[15] Felülvizsgálatnak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt helye van [Be. 648. § a) pont]. A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja alapján felülvizsgálati ok, ha a bíróság a jogerős ügydöntő határozatában a terhelt büntetőjogi felelősségét a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg.

[16] Ugyanakkor a felülvizsgálatban megkerülhetetlen szabály, hogy a Be. 650. § (2) bekezdése szerint a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható. Ennek megfelelően a Be. 659. § (1) bekezdése rögzíti, hogy a felülvizsgálati eljárásban a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó, a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye.

[17] A tényállás irányadó jellege azt jelenti, hogy a felülvizsgálat során nemcsak maga a tényállás, hanem mindaz, ami a tényállás megállapításához vezetett, támadhatatlan. Következésképp a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható.

[18] A felülvizsgálat során tehát a jogerős határozatban megállapított tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése nem vizsgálható, az eljáró bíróságok által levont jogi következtetések – így a bűnösség megállapításának és a cselekmény jogi minősítésének – helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével bírálható el (BH 2004.102.).

[19] 2. A jogerős ítéletben megállapított tényállás felülvizsgálattal érintett részének lényege a következő.

[20] A jogerős ítélet 1. tényállási pontja szerint 2013 szeptemberében a vádlott a cég 1 tulajdonosa volt. A cég ügyvezetője tanú 4 volt, azonban a tényleges ügyvezetői feladatokat a vádlott látta el. A vádlott megismerkedett a gabonakereskedelemmel foglalkozó cég 2 ügyvezetőjével, tanú 5-tel, akinek azt mondta, hogy cége nagy tételben vásárolna gabonát továbbértékesítésre.

[21] A vádlott a cég 1 képviselőjében, míg tanú 5 a cég 2 képviselőjében 2013. szeptember 6-án adásvételi szerződést kötöttek a vádlott lakásán, mely szerint a cég 1 tonnánként 48.500 forint nettó áron, 750 tonna búzát vásárol a cég 2-től. A vádlott 2013. szeptember 11. és 18. között végül összesen 821,14 tonna búzát, 39.825.290 forint értékben szállítattatott el a sértettől, több fordulóval.

[22] A vádlott a cég 1 képviselőjében 2013. szeptember 11-én szerződést kötött a cég 3-mal arról, hogy tonnánként – minőségtől függően – legfeljebb 43.500, legalább 39.000 forintért búzát ad el. A cég 3 végül összesen 702,993 tonna búzát vásárolt meg a vádlott cégtől, melynek vételárát, 30.536.657 forintot a cég 1 részére kifizetett. A vádlott a cég 1 képviselőjében 2013. szeptember 12-én további 99,59 tonna búzát a cég 4-nek adott el 42.000 forint tonnánkénti áron. A cég 4 a vételárát, összesen 4.183.000 forintot kifizetett a cég 1-nek.

[23] A cég 1 banki átutalással 2013. szeptember 17-én két részletben 12.000.000 forintot szerződés szerinti határidőben megfizetett a cég 2 sértettnek. A vádlott 2013. szeptember 17. és 29. között 14.280.000 forintot vett fel a cég 1 bankszámlájáról – amely összeg a vevői által kifizetett búza vételárából származott – és azt arra használta, hogy befektetési céllal kölcsönt nyújtson két magánszemélynek, tanú 1-nek és tanú 2-nek.

[24] A fent sorolt események idején a cég 1 fizetési képességével komoly problémák voltak: 2011-től kezdődően folyamatosan adótartozásokat halmozott fel, melyek 2013-ra tízmilliós nagyságrendet értek el; a cég pénzforgalmi számláin nem volt tartalék; 2011 márciusa és 2013 júliusa között hét végrehajtási eljárás indult a céggel szemben. Mindezek betetőzéseként 2014. február 13-án elrendelték a cég felszámolását.

[25] A vádlott az cég 1 nevében eljárva összesen 27.825.290 forint kárt okozott, melyből pontosan meg nem határozható összeg, de legalább 200.000 forint, legfeljebb 1.100.000 forint utólag megtérült. A vádlottnak már a cég 2-vel létrejött adásvételi szerződés megkötésekor sem állt szándékában a vételár megfizetése, erre vonatkozóan a sértett képviselőjét, tanú 5-öt tévedésbe ejtette.

[26] A jogerős ítélet 2. tényállási pontja szerint község 1-ben, a ... helyrajzi számú ipartelep a cég 5 tulajdonát képezte. A telephelyet megvásárolta a cég 6, aminek a tulajdonosa a vádlott, bejegyzett ügyvezetője tanú 6. A 2015. május 13-án kelt szerződésben az eladó a vételár teljes megfizetéséig a tulajdonjogát fenntartotta. A vételár teljes kifizetésére nem került sor, a cég 6 tulajdonjogot nem szerzett. A cég 6 ügyvezetője, tanú 6, a cég működtetésében az irodai feladatokat és a könyvelést intézte, a cég képviselőjében ténylegesen a vádlott járt el, a cég üzleti partnereivel ő állapodott meg.

[27] A vádlott és tanú 7 2015. május 20-án találkoztak az ipartelepen. Megállapodtak abban, hogy az ott található és felépített állapotú vasvázcsarnokot tanú 7 elbontott állapotban megveszi a vádlottól 1.257.000 forint vételárért. A tárgyalások során vádlott valótlannul állította, hogy az ingatlan az ő tulajdonát képezi. A helyszínen a sértett 50.000 forint foglalatot adott át a vádlottnak, amelyről okirat készült. A vádlott később telefonon kérte a teljes vételár megfizetését, amelyből sértett 2015. május 28-án 500.000 forintot a vádlott cégének bankszámlájára átutalt.

[28] 2015. június 2-án a vádlott telefonon tájékoztatta a sértettet a csarnok elbontásáról, és kérte a teljes vételárát. A sértett 2015. június 4-én a fennmaradó 707.000 forint vételárrészletet a vádlott cégének számlájára átutalta. A sértett ezután el akarta szállítani a

csarnokot. Erről tájékoztatta a vádlottat, aki halogatta a szállítás megkezdését. 2015. június 14-én a sértett a telephelyre ment, észlelte, hogy a csarnok még mindig a helyén áll, emiatt kérdőre vonta a vádlottat, aki ígéretet tett a teljesítésre vagy a vételár visszafizetésére. Erről a megállapodásról okirat készült. A vádlott ezután sem a csarnokot nem szolgáltatta, sem a vételárat nem fizette vissza.

[29] A vádlott tévedésbe ejtette a sértettet, az általa eladott vagyontárgy tulajdonjoga tekintetében már a szerződés megkötésekor, továbbá a szerződés teljesítése, az átvett pénzösszeg visszafizetése tekintetében, és ezzel a magatartásával sértettnek 1.257.000 forint kárt okozott.

[30] A vádlott az okozott kárt 2016. évben a büntetőeljárás megindítását követően megtérítette. A vádlott már az adásvételi szerződés megkötésekor tisztában volt azzal, hogy tanú 7 sértett a vételár kiegyenlítésekor nem szerezhethet tulajdonjogot az adásvétel tárgyát képező vasvázcsarnokon, szándéka jogtalan haszonszerzésre irányult.

[31] 3. A Btk. 373. § (1) bekezdése szerint, aki jogtalan haszonszerzés végett más tévedésbe ejt, vagy tévedésben tart, és ezzel kárt okoz, csalást követ el.

[32] A törvényi tényállás megvalósulásának három, egymást kiegészítő okozati összefüggés megléte a feltétele. A megtévesztő magatartásnak kell előidéznie a passzív alany tévedését, ehhez képest arra alkalmasnak, szándékosnak (és értelemszerűen más által elkövetettnek) kell lennie. E tévedésnek kell kiváltania a megtévesztett személy vagyoni jogi rendelkezését. Végül a megtévesztett személy vagyoni jogi rendelkezése és a bekövetkezett kár között szintén okozati összefüggésnek kell fennállnia. A csalás esetében tehát a kárt nem közvetlenül az elkövető megtévesztő magatartása, hanem a megtévesztett sértett vagyoni jogi rendelkezése okozza. A tevélssel megvalósítható tévedésbe ejtés, a hamis tudattartalom tettes általi kialakítása a passzív alanyban történhet legális jellegű polgári jogi ügylet alapján, valamilyen fizetési kötelezettség valótlan vállalásával, illetve olyan dolog tulajdonba adásának valótlan ígéretével, amelynek tulajdonjogával a tettes nem rendelkezett. A jogtalan haszonszerzés nem önálló tényállási elem, hanem a megtévesztő magatartás célzata. A célzott haszon tényleges megszerzése azonban már nem tartozik a tényállás keretei közé, azon túlnyúlik, s ezért a csalás miatti bűnösség megállapítása szempontjából közömbös.

[33] Az irányadó tényállás – az indítványban foglaltakkal ellentétben – a terhelt tévedésbe ejtésben megnyilvánuló elkövetési magatartását, jogtalan haszonszerzési célzatát és az ezzel okozati összefüggésben bekövetkezett kárra vonatkozó tényeket egyértelműen tartalmazza:

- a vádlottnak – aki a cég 1 tulajdonosa és tényleges ügyvezetője volt – már a cég 2-vel létrejött adásvételi szerződés megkötésekor sem állt szándékában a vételár megfizetése, erre vonatkozóan a sértett képviselőjét, tanú 5-öt tévedésbe ejtette;
- a cég 1 tonnánként 48.500 forint nettó áron, 750 tonna búzát vásárolt a cég 2-től, majd a vádlott szerződést kötött a cég 3-mal arról, hogy tonnánként – minőségtől függően – legfeljebb 43.500, legalább 39.000 forintért búzát ad el, illetve további 99,59 tonna búzát a cég 4-nek adott el 42.000 forint tonnánkénti áron;
- ezzel egyidőben a cég 1 fizetési képességével komoly problémák voltak, a cég folyamatosan adótartozásokat halmozott fel, pénzforgalmi számláin nem volt tartalék;
- a vádlott a cég 1 nevében eljárva, összesen 27.825.290 forint kárt okozott;
- vádlott – aki a cég 6 tulajdonosa volt, s a cég képviseletében ténylegesen ő járt el, a cég üzleti partnereivel ő állapodott meg – és tanú 7 sértett megállapodtak abban, hogy a község 1-ben lévő telephelyen található és felépített állapotú vasvázcsarnokot tanú 7 sértett elbontott állapotban megveszi a vádlottól 1.257.000 forint vételárért. A tárgyalások során vádlott valótlanul állította, hogy az ingatlan az ő tulajdonát képezi;

- a vádlott ezután sem a csarnokot nem szolgáltatta, sem a vételárat nem fizette vissza;
- a vádlott tévedésbe ejtette sértettet, az általa eladott vagyontárgy tulajdonjoga tekintetében már a szerződés megkötésekor, továbbá a szerződés teljesítése, az átvett pénzüsszeg visszafizetése tekintetében, és ezzel a magatartásával sértettnek 1.257.000 forint kárt okozott;
- a vádlott már az adásvételi szerződés megkötésekor tisztában volt azzal, hogy tanú 7 sértett a vételár kiegyenlítésekor nem szerezhet tulajdonjogot az adásvétel tárgyát képező vasvázcsarnokon, szándéka jogtalan haszonszerzésre irányult.

[34] A fentiek alapján rögzíti a Kúria, hogy a tényállás tartalmazza a terhelt jogtalan haszonszerzésre irányuló célzatát és a tévedésbe ejtő magatartását is, mindkét terhére rótt esetben. A büntetőjogi felelősség megállapításának alapja jelen esetben nem az, hogy a gabona továbbértékesítéséből származó bevételből kölcsönt nyújtott tanú 1-nek és tanú 2-nek, hanem az, hogy már a szerződés megkötésekor sem állt szándékában a vételár kiegyenlítése, s ennek hamis állításával tanú 5-öt tévedésbe ejtette. Tanú 5 ennek eredményeként írta alá az adásvételi szerződést, s bocsátotta a gabonát a terhelt birtokába.

[35] A 2. tényállási pont vonatkozásában pedig a terhelt felelősségének alapját a másodfokú bíróság tényállás-kiegészítése foglalja össze, vagyis a vádlott az adásvételi szerződés megkötésekor valótlannul vállalta a vasvázcsarnok tulajdonba adását, hiszen azzal nem rendelkezett. Ezzel tévedésbe ejtette tanú 7-et, aki ezen tévedése okán fizette ki a vételárat.

[36] A kár bekövetkezése, illetve ennek a tévedésbe ejtő magatartással való ok-okozati összefüggése sem lehet kétséges a jogerős ítéletben megállapított tényállás alapján. A cég 2-től átvett és továbbértékesített gabona vételárát a terhelt nem fizette meg, míg tanú 7-től megkapott vételárat átvette, azonban az adásvétel tárgyát képező vasvázcsarnokot nem bocsátotta a sértett tulajdonába.

[37] A Kúria utal arra, hogy a tényállás alapján az eljáró bíróságok megalapozottan következtettek a terhelt csalárd szándékára azon tényből, hogy a gabona megszerzését követően azt – néhány nap alatt – eleve az eredeti vételárnál olcsóbban adta el, majd az így kapott összeg túlnyomó részét is a cég számlájáról felvette, és azt magas kockázatú magánkölsön nyújtására használta fel. A terhelt nem hivatkozhat arra sem, hogy máshonnan várt bevételt, amit a kötelezettségének teljesítésére fordított volna, és ami más személy mulasztása folytán hiúsult meg. A sértettet ugyanis – magát fizetőképessé feltüntetve – megtévesztette és a szerződés ellenértékének megtérítését esetleges más, kockázatos ügyleteinek sikerétől függetlenül vállalta, miközben tudta, hogy arra nem képes. Tanú 7-tel pedig úgy kötött adásvételi szerződést egy vasvázcsarnok tulajdonjogának átruházására, hogy a tulajdonjoggal nem rendelkezett. Ebből következően alaptalan a szándékosság hiányára irányuló terhelti érvelés.

[38] A terhelt sérelmezte, hogy az okozott kár megtérítését az eljáró bíróságok nem értékelték, s nem volt lehetősége közvetítői eljárás lefolytatására, holott az büntethetőséget megszüntető okot eredményezett volna. A Kúria egyrészt utal arra, hogy a tényállás szerint a cég 2 kára csak csekély mértékben térült meg, míg tanú 7 kára ugyan teljesen megtérült, azonban a megtérítésre a büntetőeljárás megindítását követően került sor. Másrészt a kár megtérülése a bűncselekmény megvalósulását nem érinti, mert az a kár beálltával már befejezetté vált. A kár megtérülése az enyhítő körülmények között értékelhető. Ugyanakkor a helyes minősítés mellett – s jelen esetben ez állapítható meg – a büntetéskiszabás kötelező szabályának megsértése nélkül kiszabott büntetés önmagában nem képezheti a felülvizsgálat tárgyát, így az sem, hogy a bíróságok a büntetéskiszabás során a büntetés célját, a büntetéskiszabás elveit, illetőleg a büntetéskiszabás során értékelhető (súlyosító, enyhítő) tényezőkről szóló 56. BK állásfoglalást miként veszik figyelembe [Kúria Bfv.I.1134/2018/21.

(BH 2019.158.II.), korábban: BH 2016.264.II., BH 2012.239., EBH 2011.2387.II., BH 2005.337.III.].

[39] A Btk. 29. § (1) bekezdése szerint nem büntethető, aki a vagyon elleni vétség, vagy háromévi szabadságvesztésnél nem súlyosabban büntetendő büntett elkövetését a vádemelésig beismerte, és közvetítői eljárás keretében – vagy azt megelőzően, de a közvetítői eljárás keretében született megállapodásban jóváhagyva – a sértett által elfogadott módon és mértékben a bűncselekménnyel okozott sérelmet jóvátette. E rendelkezés akkor is irányadó, ha a bűnhalmazatban lévő bűncselekmények közül a vagyon elleni bűncselekmény a meghatározó. A (2) bekezdés szerint a büntetés korlátlanul enyhíthető, ha az elkövető az (1) bekezdésben meghatározott bűncselekmények esetében az ötévi szabadságvesztésnél nem súlyosabban büntetendő büntett elkövetését a vádemelésig beismerte, és közvetítői eljárás keretében – vagy azt megelőzően, de a közvetítői eljárás keretében született megállapodásban jóváhagyva – a sértett által elfogadott módon és mértékben a bűncselekménnyel okozott sérelmet jóvátette.

[40] Az eljáró bíróságok a Btk. XXXVI. fejezetében írt vagyon elleni bűncselekményben, a Btk. 373. § (1) bekezdésében meghatározott és a (4) bekezdés a) pontja szerint minősülő csalás büntetében, valamint a Btk. 373. § (1) bekezdésében meghatározott és a (3) bekezdés a) pontja szerint minősülő csalás büntetében állapították meg a terhelt bűnösségét. Az előbbi bűncselekmény 1 évtől 5 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, így a tevékeny megbánás mint megszüntető ok, ez esetben fel sem merülhet.

[41] A tevékeny megbánásnak mint büntetőeljárást megszüntető oknak alapvető feltétele, hogy a sérelem jóvátételére közvetítői eljárás keretei között kerüljön sor.

[42] A közvetítői eljárás elrendelése az ügyész diszkrecionális jogkörébe tartozik, amelynek feltételeit a Be. LXVI. fejezet részletesen tartalmazza, míg a sértett és a gyanúsított között létrejövő megállapodás szabályait a közvetítői eljárásról szóló 2006. évi CXXIII. törvény rögzíti.

[43] Az iratokból megállapíthatóan közvetítői eljárás elrendelésére és lefolytatására az alapügyben nem került sor. A sértett kárának teljes megtérítésére jelen ügyben csak az egyik sértett esetében került sor. Az eljárás lefolytatásakor hatályos Be. ugyanakkor a közvetítői eljárás lefolytatására a vádemelést követően már nem biztosít lehetőséget. A tevékeny megbánáshoz ugyanakkor az nem elegendő, ha az elkövető a sértett kárát megtéríti, ennek további feltételei vannak, csak az annak megfelelő, formalizált eljárás (közvetítői eljárás) keretében történt megvalósulása esetén valósíthat meg büntethetőséget megszüntető okot (BH 2018.323.). Közvetítői eljárás lefolytatása érdekében történő eljárás felfüggesztése, illetve annak mellőzése miatt nincs helye felülvizsgálatnak (BH 2010.30.).

[44] A terheltnek az a sérelme, hogy az eljáró bíróságok nem vizsgálták tanú 1, tanú 2 és tanú 3 szerepét, esetleges büntetőjogi felelősségét, felülvizsgálati eljárást nem alapoz meg, e tekintetben a felülvizsgálat törvényben kizárt. A tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. A fentebb megjelölt, tanúként kihallgatott személyek vallomásának újraértékelése a felülvizsgálati eljárásban nem lehetséges, a terhelt ellen benyújtott vádirat alapján büntetőjogi felelősségük nem vizsgálható.

[45] Felülvizsgálatnak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen eljárási szabálysértés miatt kétségtelenül helye van [Be. 648. § b) pont]. A Be. 648. §-a nem meghatározza, hanem csupán rendszerezi – egyébként a Be. 649. §-ában taxatív felsorolt – a felülvizsgálati okokat. Következésképp a Be. 648. § b) pontja sem azt jelenti, hogy felülvizsgálatnak önmagában (bármilyen) eljárási szabálysértés miatt helye van; az eljárási szabálysértés miatt előterjeszthető felülvizsgálat okait a Be. 649. § (2) bekezdés a-f) pontja kimerítően felsorolja.

[46] Az ügyészségnek a Be. 362.§ (1) bekezdés 6. pontja alapján a megszüntetett eljárás folytatásáról szóló határozata nem tartozik a Be. 649.§ (2) bekezdésében felsorolt esetek közé, az eljárás folytatása nem alapoz meg felülvizsgálati eljárást.

[47] Ugyanez vonatkozik az olyan általános jellegű eljárási előírásokra is, mint a tisztességes eljárás elve, vagy a tisztességes tárgyaláshoz való jog. E követelmények teljesülése a tisztességes eljárás konkrét eljárási jogosítványainak érvényesülésén keresztül vizsgálhatók, amik közül a Be. 649. § (2) bekezdésében foglaltak vizsgálhatók felülvizsgálatban.

[48] Ilyet azonban a terhelt nem jelölt meg és – a Be. 659. § (6) bekezdésére tekintettel – a Kúria sem észlelt.

[49] A fentiekre tekintettel a Kúria a terhelt felülvizsgálati indítványának nem adott helyt, és a támadott határozatokat – a Be. 660. § (1) bekezdésének főszabálya alapján tanácsülésen – a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta. A Kúria Elnöke a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 10. § (2) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján a Kúria ügyelosztási rendjének IV.6. pontjában jelen ügytípusra öttagú tanács eljárását rendelte el.

[50] **IV.A** Be. 6. § (4) bekezdése értelmében a Kúria határozatával szemben fellebbezésnek helye nincs; felülvizsgálatát a Be. 650. § (1) bekezdés b) pont második fordulata zárja ki.

[51] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. Az említett törvényhely (7) bekezdése szerint felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. A Be. 656. § (4) bekezdése pedig akként rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2023. január 31.

Dr. Somogyi Gábor s.k. a tanács elnöke, Dr. Boros Tibor s.k. előadó bíró, Dr. Harangozó Attila s.k. bíró, Dr. Demeter Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Metzing Márton s.k. bíró